

ERFGOED VAN, VOOR EN DOOR IEDEREEN: EEN ONTDEKKINGSTOCHT IN DE PRAKTIJK

Erfgoed is van en voor ons allemaal. Deze poster is een verzameling van persoonlijke perspectieven en reflecties van de deelnemers van de erfgoedparticipatie-lab met thema participatie en inclusie. In dit lab kwam er een groep erfgoed-professionals (werkzaam bij verschillende typen organisaties en bezig met diverse erfgoed-domeinen) samen om ervaringen en kennis uit te wisselen. Het leren rond dit thema is nooit af. De wereld en de samenleving verandert en zo moet de praktijk blijven veranderen.

Door het delen van deze inzichten en prikkelende vragen, worden jullie uitgenodigd om over je eigen praktijk te reflecteren en verder met een eigen zoektocht rond het thema te gaan. Wat is participatie, wat verstaan we onder inclusie? Waarom is participatie en inclusie een belangrijk thema?

“

Participatie en inclusie beginnen met bewustwording: bij jezelf, je afdeling of organisatie. Vervolgens vraagt het een actieve rol in het wegnemen van drempels. Vraag wat de behoeftes van de ander zijn. Niet iedereen wil meedoen, maar het moet wel kunnen.

?

Wat kan inclusief en participatief werken jou en je organisatie opleveren?

“

Participatie en inclusie betekent vragen stellen, goed luisteren en communiceren met mensen een zo divers mogelijk beeld te krijgen van een situatie, een object, een samenleving enz.

?

Doelgroepen zijn niet in hokjes te stoppen. Mensen zijn individuen. Hoe zou je in thema's in plaats van doelgroepen kunnen denken?

“

Participatie en inclusie zijn sterk afhankelijk van plaats en context. Iedere plek heeft weer eigen spelers, een eigen geschiedenis, een eigen context. Er is geen copy-paste aanpak of "catalogus"-aanpak om projecten op te zetten rond participatie en inclusie.

?

Pushen we participatie te veel? Moet participatie niet van twee kanten komen? Hoe stimuleer je dus de wil, interesse en mogelijkheid om te participeren?

“

Inclusie in ons werkveld betekent dat erfgoed en cultuur toegankelijk moeten zijn voor iedereen. En dat mensen zichzelf er in kunnen herkennen. Participatie is mensen laten bijdragen en mee laten bepalen, behoeftes vertalen en die inzetten in de erfgoedpraktijk. Voor beiden zijn meestal langdurige relaties nodig, echte aandacht (luisteren!) én verandering van perspectieven.

“

Participatief en inclusief werken vraagt een heel werkwijze waarbij je steeds jezelf bevraagt of je écht inclusief werkt.

?

Wie heeft het voor het zeggen in je project/ organisatie? Hoe zorg je voor een gelijkwaardige samenwerking?

“

Erfgoedorganisaties zouden concrete participatie-/inclusie-ambities in hun jaarplannen en op z'n minst strategische plannen moeten opnemen om zichzelf daarmee een concrete doelstelling op te leggen. Dit heeft ook toegevoegde waarde bij de beoordeling van subsidietoekenning.

?

Is dit wel haalbaar voor alle soorten erfgoedorganisaties?

“

Erfgoed is van iedereen. Niet iedereen hoeft te participeren, maar iedereen moet wel de mogelijkheid hebben om te kunnen participeren (not everybody, but anybody).

?

Waar ontmoet je mensen die je nu nog niet kent? Ga naar de mensen toe, ga de buurt in. Denk daarbij nooit dat je al genoeg weet over een gemeenschap: er valt altijd meer te leren.

“

Participatie is de aanpak om op een gestructureerde en beproefde manier doelgroepen bereiken en thema's en geïnteresseerden/belanghebbenden aan elkaar te koppelen. Het uiteindelijke doel is een inclusiever museum/programma. Participatie helpt om dit proces te begeleiden en te verbeteren.

?

Welke universele thema's kun je naar voren brengen waar mensen op hun eigen manier en vanuit hun eigen perspectief bij kunnen aansluiten?

“

Inclusief participatief werken, betekent dat je als organisatie vanuit een *bottom-up* mentaliteit werkt, waarbij je oog hebt voor je blinde vlekken/groepen in de samenleving.

?

Hoe zou je je netwerk kunnen verbreden? Zijn er in organisaties, clubjes of individuele enthousiastelingen in de omgeving?

“

We zijn nog niet uitgeleerd over participatie en inclusie, want er leven in verschillende sectoren andere ideeën over deze concepten.

“

Wees je bewust van meerstemmigheid als je het hebt over de rol en betekenis van erfgoed, participatie en inclusie en hoe iedereen waarmee je samenwerkt daar anders over kan denken.

?

Is participatief werken een doel, een middel of een werkwijze en wat betekent je antwoord voor jouw organisatie?

“

Wat voor mij vooral duidelijk naar boven is gekomen, is dat succesvol participatief werken als voorwaarde heeft dat je met een open en oprechte houding probeert om echt connectie te maken en een relatie aan te gaan. Goed luisteren om te achterhalen wat de behoefte is. En ruimte geven aan ideeën en wensen uit de groep waarmee je participatief wilt werken.

?

Horen we echt iedereen? Zien we echt iedereen? Handelen we daar ook naar?

“

Probeer bewuster om te gaan met inclusie en participatie, door te blijven zoeken naar mogelijkheden toegankelijker te zijn voor iedereen, niet alleen binnen projecten maar structureel.

?

Wat betekent inclusief erfgoed voor jou persoonlijk?

